

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΚΤΩΝ ΣΕΠΟΧ

E: sepox1981@sepox.gr

W: www.sepox.gr

Αθήνα 12 Ιουνίου 2023

ΑΠ 12/09.06.2023

Απόφαση ΔΣ ΣΕΠΟΧ για το Πεντελικό

Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΕΠΟΧ, σε συνεδρίασή του στις 07/06/2023, υιοθέτησε την εισήγηση της Επιτροπής Τοπικών θεμάτων σχετικά με το θέμα του «Πεντελικού». Η εισήγηση της επιτροπής έλαβε υπόψη ένα μεγάλο εύρος στοιχείων και μελετών καθώς και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο¹.

Το «MasterPlan του Πεντελικού» αφορά σε ένα γενικό σχέδιο επεμβάσεων στο Πεντελικό (εντός των ορίων των Καλλικρατικών Δήμων Πεντέλης, Κηφισιάς και Διονύσου), το οποίο εκπονήθηκε για λογαριασμό του ΥΠΕΝ και του ΥΠΠΟΑ. Αν και περιλαμβάνει ομιχλώδεις αναφορές σε θέματα όπως διαχείριση υδάτων, αναδασώσεις κλπ., η μελέτη απέχει πολύ από μια πρόταση ολοκληρωμένης διαχείρισης του ορεινού όγκου, καθώς σε τέτοια περίπτωση η αντίστοιχη μελετητική ομάδα θα έπρεπε να είναι διεπιστημονική με συμμετοχή χωροτάκτη/πολεοδόμου, δασολόγου, περιβαλλοντολόγου κ.ά.

Η πρόταση επικεντρώνεται σε παρεμβάσεις:

1. Σε κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους, όπως το αρχαίο λατομείο Α2, την οδό λιθαγωγίας και το Σπήλαιο των Αμώμων (τη Σπηλιά του Νταβέλη).

¹ α. Επιστολές του Περιβαλλοντικού Συλλόγου Πεντέλης (ΠΣΠ), το Master Plan (MP), απόφαση ΥΠΠΟΑ έγκρισης του MP, το σχέδιο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ μεταξύ ΣΠΑΠ (Σύνδεσμος Προστασίας και Ανάδειξης Πεντελικού)- ΥΠΕΝ-ΥΠΠΟΑ-ΥΠΑΝΕΠ, την ανακοίνωση του ΠΣΠ για το εν λόγω σχέδιο και ορισμένα άλλα μικρότερης σημασίας έγγραφα, την ένταξη στο ΕΠΕΡΑΑ της πράξης «Υποστήριξη φορέων για ωρίμανση και αποτελεσματική υλοποίηση πράξεων-αποκατάσταση του Πεντελικού Όρους (ΓΓΦΠΥ ΥΠΕΝ)» και στοιχεία για τον δασικό χαρακτήρα του Πεντελικού όρους (του τ. Δ/ντή Προστασίας Δασών ΥΠΕΝ και τ. Δασάρχη Πεντέλης -Υμηττού Δ. Ντινόκα) .

β. Το Θεσμικό πλαίσιο:

α. Η υπ' αριθμ.25683/27-3-1969 απόφαση του Υφυπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως «Περί κηρύξεων ορέων ...Πεντελικού...ως τόπων χρυζόντων ειδικής προστασίας» (ΦΕΚ 236Β/1969)

β. Το ΠΔ « Καθορισμός ζωνών προστασίας του όρους Πεντέλη, χρήσεων και όρων δόμησης»(ΦΕΚ 755/Δ/21-10-1988)

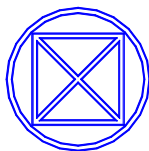
γ. το ΠΔ Προστασίας της Ρεματιάς Πεντέλης-Χαλανδρίου (ΦΕΚ 659/Δ/9-8-1995)

δ. το ΡΣΑ (Ν 4277/2014)

ε. Ν 998/79

στ. ΥΠΠΟΑ 12/07/2021 απάντηση στη Βουλή

ζ. Υ.Α. ΥΠΠΟΑ/551271/16.11.2021 έγκριση του ΜΡ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΚΤΩΝ ΣΕΠΟΧ

E: sepox1981@sepox.gr

W: www.sepox.gr

2. Στα αναπλασμένα με προϊόντα εκσκαφής της Αττικής οδού λατομεία κυρίως με την κατασκευή γηπέδων (μπάσκετ (4), τένις (4), mini soccer(7))
3. Στην κατασκευή θεάτρου 2.000 θέσεων, στο Λατομείο κάτω Α και χώρο στάθμευσης (120 θέσεων ΙΧ και 5 λεωφορείων) στο Λατομείο πάνω Α.

Στο αρχικό σχέδιο περιλαμβάνονταν και η κατασκευή τεχνητής λίμνης στο λατομείο Περράκη, εκθεσιακός χώρος και χώροι στάθμευσης σε περιοχές αρχαίων λατομείων, έργα που – ευτυχώς- δεν πήραν έγκριση από το ΥΠΠΟΑ (Υ.Α. ΥΠΠΟΑ /551271/16.11.2021), ως κείμενα εντός κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων.

Τα παραπάνω, αιτιολογούνται από τους συντάκτες του Masterplan με την αναφορά τους σε αντίστοιχο πρόγραμμα που εκπονήθηκε από τον ΣΠΑΠ (Σύνδεσμος Προστασίας και Ανάδειξης Πεντελικού) στις αρχές της δεκαετίας του 1990, εμφανίζοντας το σημερινό ως επικαιροποίηση εκείνου, αγνοώντας επιδεικτικά το γεγονός ότι στις αρχές της δεκαετίας του 1990 η Πεντέλη ήταν ένα δασοσκεπές κατά 90% βουνό ενώ σήμερα έχει κατακαεί επανειλημμένα το 80% του δάσους του και έχει εξαφανιστεί παντελώς η πανίδα του.

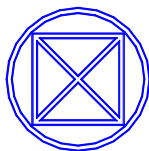
Ως νομιμοποιητική βάση της παρέμβασης προβάλλεται:

- Το από 26-8-1988 Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 755/Δ/21-10-1988, τροπ. ΠΔ 1989 - ΦΕΚ 253/Δ/8-5-1989), με το οποίο καθορίστηκαν ζώνες προστασίας του όρους Πεντέλη, χρήσεις και όροι δόμησης.
- Η Υ.Α. ΥΠΠΟΑ/551271/16.11.2021 (ΑΔΑ: 9ΡΨΡ4653Π4-ΤΧΦ), με την οποία εγκρίθηκε η πρόταση του Δήμου Πεντέλης ως προς την ανάπτυξη του Πεντελικού όρους, με τίτλο «Masterplan Πεντελικού Όρους. Προγραμματική Μελέτη Ανάδειξης Τοπίου και Μνημείων Πεντελικού Όρους.

Κατ' αρχάς, τόσο ο όρος «ανάπλαση» όσο και ο όρος Masterplan παραπέμπουν σε οικιστική περιοχή και κρίνονται ως εκ τούτου αδόκιμοι.

Κατά δεύτερον, η εν λόγω μελέτη είναι εξωθεσμική και μη ολοκληρωμένη, με βάση όσα προαναφέρθηκαν. Επιπλέον, δεν έχει λάβει υπόψη το **συνολικό** θεσμικό πλαίσιο (βλ. εισαγωγή) που διέπει την περιοχή αναφοράς, το οποίο - πέραν του ΠΔ προστασίας – με βάση το οποίο το Πεντελικό, ως ορεινός όγκος εντός Αττικής, καλύπτεται τόσο από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας όσο και -σε στρατηγικό επίπεδο- του ΡΣΑ.

Προκειμένου να χωροθετηθούν/θεσμοθετηθούν συγκεκριμένες χρήσεις (ως προς είδος, μέγεθος κλπ) οι οποίες να εναρμονίζονται με τις περιοχές/χρήσεις και τα μεγέθη (με μορφή όρων δόμησης) του ΠΔ 755/Δ/1988 αλλά και με το υπόλοιπο θεσμικό πλαίσιο, απαιτείται να μεσολαβήσει τοπικός **ολοκληρωμένος** χωρικός/πολεοδομικός σχεδιασμός σε επίπεδο δήμων (ΤΠΣ) ο οποίος υποχρεούται -από τον χαρακτήρα του και τη σχετική νομοθεσία- να λάβει υπόψη και να εναρμονίζεται τόσο με τον υπερκείμενο σχεδιασμό (εν προκειμένω ΡΣΑ το οποίο παίζει ρόλο και Περιφερειακού Πλαισίου για την Αττική) όσο και με παράλληλα ισχύουσες νομοθεσίες όπως δασική, αρχαιολογικό νόμο κλπ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΚΤΩΝ ΣΕΠΟΧ

E: sepox1981@sepox.gr

W: www.sepox.gr

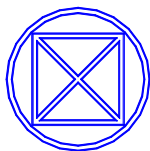
Σημειώνεται ότι, παρότι η έκταση του πεντελικού εμπίπτει σε 3 δήμους και τυπικά θα ήταν δυνατή η πρόταση εκπόνησης ΕΠΣ -σχετική αναφορά άλλωστε γίνεται και στην απόφαση έγκρισης του ΥΠΠΟΑ-, με δεδομένη την κατάχρηση του εργαλείου αυτού και την δι' αυτού υποκατάσταση του ολοκληρωμένου χωρικού σχεδιασμού των ΤΠΣ (πχ Σαντορίνη, Μύκονος), και με δεδομένο ότι ήδη έχει προκηρυχθεί και κατακυρωθεί σε μελετητή το ΤΠΣ δήμου Πεντέλης (στον οποίο εμπίπτει το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης όπου προτείνονται παρεμβάσεις), θεωρούμε ότι ο ΣΕΠΟΧ θα πρέπει να στηρίξει -σε συνεργασία με τον ΠΣ- αυτή τη διαδικασία και να προτείνει/απαιτήσει τη συνεργασία των μελετητικών ομάδων, όταν ακολουθήσει η ανάθεση ΤΠΣ και άλλων δήμων περιμετρικών του Πεντελικού, σε ότι αφορά στις προτάσεις τους για τον ορεινό όγκο της Πεντέλης.

Αρχές για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση ενός τόσο σημαντικού ορεινού όγκου για το λεκανοπέδιο θα πρέπει να είναι, σύμφωνα και με τις διατυπωμένες απόψεις του Περιβαλλοντικού συλλόγου, η αποκατάσταση του φυσικού τοπίου και της οικολογικής ισορροπίας στο βουνό και η ρύθμιση της ανθρώπινης παρουσίας σε αυτό. Κατά συνέπεια, μπορούν να αναπτυχθούν δράσεις προσέλκυσης του κοινού για περιβαλλοντική «εκπαίδευση» και ήπια εναλλακτική αναψυχή αλλά όχι αστικές χρήσεις, και ιδιαίτερα με υπερτοπική απεύθυνση, πάντα με γνώμονα την αποκατάσταση και προστασία του φυσικού τοπίου και την αποφυγή της υποβάθμισής του.

Σε μια περίοδο κατά την οποία το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής επιδεινώνεται και μετατρέπεται σε κλιματική κρίση, τα ζητήματα παρεμβάσεων στις εξωαστικές περιοχές των ορεινών όγκων του λεκανοπεδίου έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς η διατήρηση και αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί κρίσιμο παράγοντα διαμόρφωσης όρων θερμικής ανακούφισης και συνθηκών ανεκτής διαβίωσης και ποιότητας ζωής στη μητροπολιτική Αθήνα. Το ΡΣΑ (Ν 4277/2014) ήδη επεσήμαινε στο άρθρο 5 τον στόχο για «ανάδειξη των ορεινών όγκων ως αδιάκοπης συνέχειας πρασίνου, υπό μορφή «πράσινου τόξου», από τον Σαρωνικό και τον Κορινθιακό κόλπο μέχρι τον Ευβοϊκό».

Επιπλέον, η μετατροπή του ορεινού όγκου της Πεντέλης σε ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ, όπως αναφέρεται στη σελίδα 4 του ΜΡ, αντίκειται στο Σύνταγμα και την νομοθεσία καθώς το Πεντελικό όρος αποτελεί διαχρονικά ένα αναντικατάστατο δασικό οικοσύστημα για την ΒΑ Αττική με ιδιαίτερη σημασία για την οικολογική ισορροπία του περιβάλλοντος της περιοχής και όχι μόνο.

Η περίπτωση της Πεντέλης, με τις αλληπάλληλες δασικές πυρκαγιές τα τελευταία χρόνια, είναι ιδιαίτερως βεβαρυμμένη και για το λόγο αυτό, οι όποιες παρεμβάσεις θα πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης προσοχής και ελέγχου στο σχεδιασμό τους ώστε να μπορέσουν να αποκαταστήσουν το φυσικό περιβάλλον και να αποδώσουν στις τοπικές κοινωνίες αλλά και σε όλους τους κατοίκους του λεκανοπεδίου έναν χώρο ήπιων δραστηριοτήτων, χωρίς

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΚΤΩΝ ΣΕΠΟΧ

E: sepox1981@sepox.gr

W: www.sepox.gr

επιπλέον επιβαρύνσεις και κινδύνους.

Σε συνέχεια του ως άνω σκεπτικού, ο ΣΕΠΟΧ δηλώνει τη στήριξή του στις θέσεις του Περιβαλλοντικού Συλλόγου Πεντέλης και τη διάθεσή του να αναλάβει πρωτοβουλίες από κοινού προς τον σκοπό της προστασίας και αποκατάστασης της οικολογικής ισορροπίας του ορεινού όγκου.

Η Επιτροπή Τοπικών Θεμάτων του ΣΕΠΟΧ:

Άννα Αρβανιτάκη, Σοφία Τσάδαρη, Βασίλης Γκοιμίσης, Ιουλία Δρούγα, Δήμητρα Ζύγρη, Λένα Κάρκα, Όλγα Μπαλαούρα, Θέμης Πέλλας, Μόνικα Σκαλτσά, Χάρις Χριστοδούλου, Κατερίνα Χριστοφοράκη

Για το ΔΣ του ΣΕΠΟΧ

Η Πρόεδρος

Σοφία Αυγερινού – Κολώνια

Ο Γεν. Γραμματέας

Γιώργος Μελισσουργός